

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av den gamla träklosterkyrkan i Putna, Suceava län, Moldavien, Rumänien

Linderson, Hans

2003

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2003). *Dendrokronologisk analys av den gamla träklosterkyrkan i Putna, Suceava län, Moldavien, Rumänien*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2003:6). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2003:6
Hans Linderson
DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV DEN GAMLA
TRÄKLOSTERKYRKAN I PUTNA , SUCEAVA LÄN, MOLDAVIEN,
RUMÄNIEN.

Uppdragsgivare: Alexandro Babos i samarbetsprojekt med detta laboratorier.

Område: Moldavien, Rumänien **Prov nr:** 1-16 **Antal prover:** 16

Dendrokronologiskt objekt: Provtagning i koret från 2:a till 10:e varvet över sockel, skeppet (långhuset) och absider provtagits i sockel utom prov 10 och 15 som är från varv 1 respektive 8.

Konklusion:

Av de 16 prover som är tagna i Putna klosterkyrka har 12 daterats, samtliga prover är av ek (*Quercus sp*). Träden till prov 1, 3, 4, 5, 6, 7, 12, är sannolikt fällda vid en och samma avverkning, vinterhalvåret 1399/1400 till 1401/1402. Möjligen tillhör även prov 11 och 14 den här gruppen här saknas dock splinten så att en mer precis datering än den i tabellen inte kan göras.

När det gäller prov 8 och 13 har splinten tolkats i enlighet med tabellen nedan, den är dock otydlig. I fält noterades inte splint i dessa prov. Förekommer det endast kärnved i proven innebär detta att dateringen av dessa prover skulle bli, efter 1355 respektive efter 1357. Med beaktande av splinten av dessa prover enligt tabellen skulle träden tillsammans med träd (prov-) 16 avverkats 1345-46. Ytterligare indikationer på att de stockarna utgör en egen grupp är att de dendrokronologiskt har de högsta inbördes korrelationerna (t-värden 5,4-7,2) av samtliga enskilda prov. Emellertid korrelera de tämligen bra med många av de övriga proverna som benämns "A" där de högst korrelerade proverna fått benämningen "AA".

De dendrokronologiska korrelationerna är generellt sett låga mellan proverna, vilket kan tolkas som att skogen de har avverkats i har utsatts för störningar t. ex. mänsklig direkta eller indirekta påverkan, eller att virket är hämtat från många skilda platser. Det förra förefaller mest troligt då årsringssekvenserna uppvisar indikationer på störning och att så många prover från så skilda platser förefaller inte troligt. Störningarna är särskilt utmärkande från och med början av 1350-talet då tillväxten generellt sett ökar från det att ha minskat från början av 1200-talet. Detta tyder på att ett virkesuttag har skett omkring år 1350 (Fig. 1).

Prov 1 och 14 utgör en egen dendrokronologisk grupp.

Inga dendrokronologiska referens serier från Rumänien eller Ukraina har varit möjliga att datera med. Kronologier från syd östra Polen har givit upp till 6,0 i t-värden (n=124).

**Korrigerade världen för splint, vilken är 20 ± 5 år. Saknas splint har således 15 år lagts till den yttersta daterade årsringen.*

Resultat:

CATRAS Dendro nr:	Prov nr	Träd slag	Antal radie/år	Splint (Sp) Bark (B) Vank. (W)	Datering/ E(Efter) V(vinterhalv- året)*	Bestånds- gruppering Inom 1-16	Trädets Egenålder
0ROPT01	1	EK	1/103	Sp=5	1398 ± 5	B	140-160
0ROPT02	2	EK	1/118	Sp=1	Ej datering	Okänd	140-160
0ROPT03	3	EK	1/103	Sp=12	1395 ± 5	A	140-160
0ROPT04	4	EK	1/143	Sp= 1?	1404 ± 5	A	180-200
0ROPT05	5	EK	2/134	Sp=1	1404 ± 5	Okänd	170-190
0ROPT06	6	EK	1/125	Ej sp	E=1396	A	160-180
0ROPT07	7	EK	1/97	Ej sp	E=1373	A	120-140
0ROPT08	8	EK	1/122	Sp= 19	1343 ± 3	AA	150-170
0ROPT09	9	EK	1/36	Sp=6	Ej datering	Okänd	>80
0ROPT10	10	EK	1/114	Sp=5	Ej datering	Okänd	150-170
0ROPT11	11	EK	1/84	Ej sp	E=1311	A	120-140
0ROPT12	12	EK	1/97	Nära sp alex	1396 ± 5	Okänd	130-150
0ROPT13	13	EK	1/109	Sp= 13	1350 ± 5	AA	120-140
0ROPT14	14	EK	1/84	Ej sp	E=1372	B	120-140
0ROPT15	15	EK	1/138	Nära Sp alex	Ej datering	Okänd	160-180
0ROPT16	16	EK	1/62	Ej sp	E=1322	AA	100-120

Hans Linderson.